

Kovinių ir pavojingų šunų skirstymas tik pagal veisles, bet ne pagal individualias šuns savybes, realybėje neapsaugo visuomenės nuo pavojingų ir agresyvių šunų užpuolimų, įkandimų, gąsdinimų bei kitų augintinių keliamų grėsmių, o tik diskriminuoja tam tikras šunų veisles.

Ar iš tiesų egzistuoja PAVOJINGOS ŠUNŲ VEISLĖS?

Informacija paruošta Agatos Žalneravičienės iš VŠĮ „Gyvūnų gerovės iniciatyvos“, siekiant skatinti žmones saugoti savo augintinius bei rūpintis gyvūnų gerove.

Koviniai ir pavojingi šunys daugeliui asocijuojasi su agresija. Manoma, kad jiems reikia ypatingos priežiūros ir išskirtinio dresavimo. Nepaisant to, jokiais tyrimais nėra įrodyta, kad tam tikrų veislių šunys yra labiau linkę užpulti negu kitų veislių ar neveisliniai šunys. Pavojingos veislės neegzistuoja. Egzistuoja pavojingi individai.

Lietuvoje galiojančiame Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatyme iki šiol yra įtvirtintos kovinių ir pavojingų šunų, taip pat tokių šunų mišrūnų sąvokos. Remiantis įstatymu, tam tikros šunų veislės skirstomos į kovines ir pavojingas. Šių veislių sąrašus sudaro bei tvirtina Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba. Kovinis šuo

įstatyme apibrėžiamas kaip kovoms išvestos veislės šuo, įrašytas į Kovinių šunų veislių sąrašą, o pavojingas šuo – pavojingos veislės šuo, įrašytas į Pavojingų šunų veislių sąrašą. Kovinio ar pavojingo šuns mišrūnu laikomas negrynavėslis šuo, kurio bent vienas iš tėvų yra kovinis ar pavojingas šuo, turintis kilmę liudijančius dokumentus.

Kas gali laikyti pavojingą šunį?

Remiantis Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymu, Lietuvoje yra draudžiami koviniai šunys, kovinių ir pavojingų šunų mišrūnai. Pavojingos veislės šunį galima laikyti tik prieš tai gavus savivaldybės, kurios teritorijoje asmuo nuolat

gyvena, leidimą. Leidimai neišduodami nepilnamečiams, asmenims, įrašytiems į sveikatos priežiūros įstaigos įskaitą dėl alkoholizmo, narkomanijos ar psichinės ligos, teistiems už tyčinius smurtinius nusikaltimus, jeigu teistumas neišnykęs arba nepanaikintas, taip pat gyvenantiems kartu su aukščiau išvardytais asmenimis. Parduoti ar perduoti pavojingą šunį galima tik leidimą turinčiam asmeniui, tad savivaldybės leidimą turi gauti kiekvienas šeimos narys, kuris planuoja vedžioti tokį augintinį. Draudžiama pavojingų veislių šunis laikyti daugiabučiuose namuose. Pavojingos veislės šuo privalo būti registruotas, paženklintas poodine mikroschema, laiku vakcinuojamas nuo pasiutligės, jam turi būti išduotas Tarptautinės kinologų organizacijos pripažįstamas dokumentas, kuriuo patvirtinama šuns kilmė ir veislė. Kai nustatomi teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų pažeidimai, savivaldybės administracija, išdavusi leidimą, privalo

Jokiais tyrimais nėra nustatyta, kad tam tikrų veislių šunys yra labiau linkę užpulti ir įkąsti žmogui negu kitų veislių ar neveisliniai šunys.

paimti pavojingą šunį ir perduoti jį laikinai globoti gyvūnų globėjui, kol atsiradę pažeidimai bus pašalinti.

Veislių sąrašas

2013 m. sausio 9 d. buvo priimtas Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus įsakymas dėl kovinių ir pavojingų šunų veislių sąrašo patvirtinimo. Iki tol galiojo 2002 m. įsakymas dėl agresyvių šunų veislių sąrašo patvirtinimo. Remiantis šią dieną galiojančiu įsakymu, prie kovinių šunų veislės priskiriamas tik amerikiečių pitbulterjeras. Pavojingų šunų veislių sąrašas yra ilgesnis. Jį sudaro

aštuonios šunų veislės: amerikiečių Stafordšyro terjeras, Stafordšyro bulterjeras, amerikiečių buldogas, Argentinijos dogas, brazilų mastifas, kangalas (turkų aviganis), Kaukazo aviganis ir pietų Rusijos aviganis.

Šis skirstymas neturi jokio mokslinio pagrindo ir didžiąja dalimi remiasi baime dėl tokios veislės išvaizdos. Taip pat neretai pasitelkiami statistiniai duomenys, kad neva minėtų veislių šunys dažniau apkandžioja žmones, bet statistikos problema yra ta, kad ji niekada nebūna tiksli. Statistika retai įvertina tam tikros veislės populiacijos dydį. O jeigu ir įvertina, dažniausiai turimi duomenys tik apie užregistruotus laikomus šunis, kurie neatspindi tikros situacijos ir realių skaičių. Verta pastebėti, kad apie šunų užpuolimus ne visada pranešama, o, jeigu šuo neturi dokumentų, ne visada teisingai nustatoma veislė, mat remiamasi parodymais nukentėjusiojo, kuris dažnai būna nekompetentingas atpažinti veislę. Statistika neatspindi realių duomenų apie konkrečių veislių agresyvumą ir pavojingų išpuolių dažnumą. Jokiais tyrimais nėra nustatyta, kad tam tikrų veislių šunys

NAUDINGA

VšĮ „Gyvūnų gerovės iniciatyvos“ vykdomi projektai:

- ▶ www.ggi.lt – aiškinasi gyvūnų gerovės problemų priežastis ir užkerta kelią padariniams.
- ▶ Gyvūnų nepriežiūros atvejai. Teisinės konsultacijos gyvūnų gerovės klausimais.
- ▶ neBrisius.lt – išgelbėtų augintinių istorijos.
- ▶ www.draugiskigyvunams.lt – daugiau nei 850 gyvūnams draugiškų vietų Lietuvoje žemėlapis.

Jokiais tyrimais nėra įrodyta, kad tam tikrų veislių šunys yra labiau linkę užpulti negu kitų veislių ar neveisliniai šunys.

yra labiau linkę užpulti ir įkąsti žmogui negu kitų veislių ar neveisliniai šunys. Vadovaujantis statistika, galima pasirinkti bet kurią veislę ir įrodyti, kokie pavojingi yra jos atstovai. Didžiausia visų tokių tyrimų problema yra ta, kad neanalizuojamos priežastys.

Veislė – ne priežastis

Analizuojant priežastis, paaiškėja, kad žmones dažniausiai apkandžioja jų pačių augintiniai. Tikroji problema yra ne šuns veislė. Pavojingos veislės neegzistuoja. Egzistuoja pavojingi individai. Kovinių ir pavojingų šunų skirstymas tik pagal veisles, bet ne pagal individualias šuns savybes, realybėje neapsaugo visuomenės nuo pavojingų ir agresyvių šunų užpuolimų, įkandimų, gąsdinimų bei kitų augintinių keliamų grėsmių, o tik diskriminuoja tam tikras šunų veisles. Nors pagal galiojančius įstatymus, norint laikyti pavojingos veislės šunį, reikalingas savivaldybės išduotas leidimas, tačiau leidimai

reikalingi tik tam tikros išvaizdos, o ne pavojingo elgesio šuns laikymui. Šunų veislių skirstymas į pavojingas nepadėjo sumažinti šunų įkandimų skaičiaus nei vienoje šalyje, kur tai buvo taikoma, todėl daugelyje šalių kovinių ir pavojingų šunų veislių sąrašų buvo atsisakyta. Lietuva minėtą sąrašą vis dar turi, tačiau jau buvo inicijuotas ne vienas bandymas jį panaikinti. Šis sąrašas bei tam tikrų veislių ar jų mišrūnų kontrolė nėra efektyvus mokesčių mokėtojų pinigų panaudojimas, nes nekontroliuoja realų pavojų keliančių šunų bei jų savininkų. „JAV atliktų tyrimų duomenimis, priėmus tam tikras veisles draudžiančius ar

Svarbi šunų agresijos priežastis – socializacijos trūkumas.

ribojančius įstatymus, kasmetinis įkandimų skaičius ne tik nesumažėjo, bet ir išaugo. Europos šalyse darytų tyrimų metu pastebėta, kad žmones dažniau apkandžiodavo ne į sąrašą įtrauktų veislių atstovai, tad apribojimai veislėms įkandimų skaičiaus nesumažino“, – teigia VŠĮ „Stebuklingi draugai LT“ vadovė Ugnė Nedzinskaitė.

Elgesio šaknys – netinkamoje priežiūroje

Akivaizdu, kad žmonėms pavojingi ne konkrečių veislių šunys ar jų mišrūnai, bet šunys, kurie auginami ir prižiūrimi netinkamai, neatsižvelgiant į jų poreikius ir individualius ypatumus. Netinkamose rankose ir į jokių sąrašus neįtrauktas šuo gali tapti agresyvus. „Dirbdama su šunimis, pastebėjau, kad viskas yra labai individualu. Atsižvelgiant į veislių istoriją, *bull* tipo šunys niekada nebuvo veisiami skatinant agresiją žmonėms, ne taip, kaip tarnybinės veislės, kurios nuo veislių

Geriausias auklėjimo būdas yra gyrimas už nuopelnus ir gerą elgesį, duodant šuniui maisto ar siūlant pažaisiti su mylimais žaislais.

Visuomenės saugumo problemos centre turi būti atsakingo šuns auginimo samprata.

ir meilę, jam ir kiti žmonės kelia pasitikėjimą ir simpatiją. Jeigu šuniukas uždaromas į voljerą, nevedžiojamas, su juo nežaidžiama, jis nieko nemokomas, tarp žmogaus ir šuns neužmezgamas kontaktas. Ilgainiui dėl dėmesio stokos šuniui gali sutrikti psichika, jis taps agresyvus ir be priežasties puls visus iš eilės. Tarp šuns ir šeimininko turi būti sukurtas dialogas, verčiantis šunį tikėti, kad šeimininkas suvaldys bet kurią nepažįstamą situaciją. Tai verčia augintinį jaustis saugiai, nesukelia baimės ir nerimo, kurie išprovokuoja agresiją. Dažnai darome klaidą, manydami, kad šuniui reikia to paties, ko ir mums. Svarbu atsiminti, kad visų pirma – tai šuo, ir iš pradžių reikia patenkinti jo instinktus, atkreipti dėmesį į tai, ką jis mėgsta. Patenkinus šuns bazinius poreikius, jis bus ramus ir savimi pasitikintis. Tai leis jam elgtis tinkamai net nepažįstamose situacijose. VŠĮ „Stebuklingi draugai LT“ vadovė Ugnė Nedzinskaitė taip pat akcentuoja, kad labai svarbu gerai suprasti šuns kūno kalbą. „Tai netgi svarbiau, negu dresuoti, nes dresūra ne visada apsaugo nuo bėdų, jei kas nors atliekama neteisingai. O gebėjimas suprasti šunį pravers visada“, – sako ji.

Būtent šunų savininkų švietimas apie šunų augintinių gerovę, jų auklėjimą, humanišką priežiūrą, atsakomybę, taip pat šuns savininko atsakingumo kontrolė veikia prevenciškai. Kuo daugiau žmogus žinos apie šunų elgseną, fiziologinius poreikius, auklėjimą, veislių ir individualius ypatumus, prieš įsigydamas augintinį, tuo saugesnė bus visuomenė. Kiekvienas šeimininkas turėtų sąmoningai užsiimti šuns dresavimu ir socializacija. Šuns elgesys negali būti charakterizuojamas pagal jo veislę ir išvaizdą. Visuomenės saugumo problemos centre turi būti atsakingo šuns auginimo samprata. 🐾

atsiradimo pradžios veisiamos sulai-kyti žmones, nešioti sprogmenis po tankais ir pan. Tačiau net ir šis faktas nėra rodiklis. Pavyzdžiui, vokiečių aviganiai, kurie iki šiol laikomi vienais geriausių tarnybinių šunų, kaip individai yra labai skirtingi. Vieni gerai prisileidžia žmones, kiti – ne. *Bull* tipo šunys iš prigimties nepasižymi agresija žmogui, bet žmogaus rankos net ir geriausią individą gali paversti pavojingu“, – kalba Lietuvos kinologų draugijos mokymo centro lektorė ir beglobių gyvūnų socializacijos trenerė Skaistė Svidraitė. Atsakomybę už pavojingą šunų elgesį reikia priskirti jų savininkams, kurie ir yra šios problemos pagrindinis šaltinis.

Paklusnumo ugdymas

Svarbiausias dalykas yra pastovi šuns priežiūra, kad tinkamas elgesys būtų apdovanojamas, o netinkamas – nutraukiamas. Įsigijus augintinį, nuo pirmų dienų reikia siekti, kad šuo paklustų žodinėms komandoms ir visoms kontrolės formoms. Geriau-

sias auklėjimo būdas yra gyrimas už nuopelnus ir gerą elgesį, duodant šuniui maisto ar pažaisiti su mylimais žaislais. Derėtų vengti fizinių bausmių ir neversti šuns jėga, kad joks šeimininko norimas veiksmas augintiniui nekeltų sąsajų su baimė ar nemaloniais pojūčiais, kas vėliau ir iššaukia agresiją. Baimė ar pyktis yra emocijos. Jei šuo rodo baimę ar agresiją aplinkiniams, būtina kreiptis į specialistą, kad šis padėtų Jūsų keturkojui susidoroti su patiriamomis emocijomis. Šunų trenerė Skaistė Svidraitė pastebi, kad šuns imlumas mokymui priklauso nuo vedlio ir jo metodų. „Norint ko nors išmokyti šunis, reikia mokėti skaityti jų kūno kalbą. Šuns jausmai mokymo metu yra labai svarbūs, nes nemotyvuotas šuo, kaip ir nemotyvuotas besimokantis žmogus, pamokos arba neišmoks, arba ne iki galo ją supras“, – teigia ji.

Socializacijos svarba

Svarbi šunų agresijos priežastis – socializacijos trūkumas. Jeigu šuo nuo mažų dienų patiria šeimininko rūpestį

Žmonėms pavojingi ne konkrečių veislių šunys ar jų mišrūnai, bet šunys, kurie auginami ir prižiūrimi netinkamai.